

Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu

Effaith Covid-19 ar newyddiaduraeth a chyfryngau lleol yng Nghymru

Gorffennaf 2020

Cyflwyniad

Mae'r niferoedd uchel o bobl ar draws Cymru wedi troi at y BBC fel ffynhonnell newyddion, adloniant a chwmniaeth yn ystod cyfnod y coronafeirws. Mae ffigurau diweddar yn dangos bod cynifer â 97% o boblogaeth oedolion Cymru wedi troi at y BBC ambell wythnos – ychydig yn uwch na ffigur y DU o 94% - gyda'r mwyafrif llethol yn sgorio ymateb y BBC yn uchel.

Cymerodd y BBC gamau cyflym ar ddechrau'r pandemig Covid-19 i addasu ein gwasanaethau a'n rhaglenni er budd cynulleidfaoedd er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i hysbysu, addysgu a diddanu yn ystod y cyfnod digynsail hwn.

Mae cenhadaeth gwasanaeth gyhoeddus y BBC wedi bod yn bwysicach nag erioed yn ystod yr argyfwng. Mae'r BBC wedi hysbysu, addysgu a diddanu yn ystod y cyfnod heriol hwn, fel y mae wedi gwneud ers bron i ganrif. Mae hefyd wedi darparu newyddion dibynadwy i filiynau yn y DU a ledled y byd, sicrhau bod pob plentyn yn y DU yn gallu dilyn cwricwlwm ei genedl, parhau i ddiddanu'r DU, dod â phobl at ei gilydd a chefnogi'r diwydiant ehangach.

Newyddion y DU

- Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r BBC wedi cryfhau ei rôl craidd i ddod â newyddion a gwybodaeth y gellir ymddiried ynddo i gynulleidfaoedd yng Nghymru, y DU ac o amgylch y byd, mewn sefyllfa sy'n newid mor gyflym, ac i egluro'r dryswch a'r camwybodaeth.
- Symudodd BBC One *Question Time* i slot amlycach am 8pm ar nos Iau a chafodd rhai bwletinau newyddion eu hymestyn, gyda'r nod o roi'r datblygiadau a'r cyngor diweddaraf i gynulleidfaoedd. I gynulleidfaoedd iau, mae bwletinau *Newsround* yn darlledu ar CBBC. Ar BBC Sounds, cynhyrnodd y BBC rifyn dyddiol o bodlediad y coronafeirws.
- Mae cynulleidfaoedd yn parhau i ymddiried yn y darlledwyr cyhoeddus, gyda'r BBC yn profi'r ymddiriedaeth fwyaf. Gwelwyd hynny yn yr ymchwil a wnaed gan Ofcom ar ddechrau'r cyfnod clo, a ddangosodd fod 83% o bobl yn ymddiried yn yr arlwy ar deledu'r BBC.
- Mae gan y BBC fentrau penodol i fynd i'r afael â gwybodaeth gamarweiniol. Reality Check yw prif wasanaeth gwirio ffeithiau'r BBC sy'n cael ei gynnal ar draws pob platfform, gan gynnwys y cyfryngau cymdeithasol. Mae'r gwasanaeth hwn yn mynd i'r afael â straeon newyddion ffug neu gamarweiniol gan ffigurau cyhoeddus a sefydliadau a allai fod yn anwiredd neu'n gamarweiniol, ac yn cyflwyno'r ffeithiau sydd wedi'u profi. Mae ymchwil a wnaed gan Ofcom yn ystod

y cyfnod clo yn dangos bod bron i hanner oedolion y DU wedi dod ar draws honiadau ffug ynglŷn â'r coronafeirws.

- Yn ystod y pandemig Covid-19, mae'r BBC wedi creu tîm pwrpasol sy'n tacllo camwybodaeth yn ddyddiol – gan ddod â Reality Check, BBC Monitoring a'n gohebwy'r arbenigol yn y DU a ledled y byd at ei gilydd.
- Mae BBC News wedi adlewyrchu'r polisïau a'r rheoliadau gwahanol sydd mewn lle ar draws y Deyrnas Unedig yn gyson yn ystod y pandemig. Cafwyd ymrwymiad clir i egluro'r gwahaniaethau ar draws y DU ac i danlinellu i gynulleidfa oedd pan fydd polisïau a rheoliadau yn berthnasol i genedl benodol yn y DU yn unig. Pan gyhoeddwyd newidiadau mawr i'r rheoliadau yng Nghymru, rhoddwyd sylw i'r stori ar bob gwasanaeth, gan gynnwys erthyglau ar-lein ac ymateb byw a phecynnau ar deledu a radio. Yn ogystal, pan gafwyd cyhoeddiadau mawr sy'n effeithio ar Loegr yn unig, mae'r *BBC News at Six* a'r *BBC News at Ten* wedi cynnwys elfen fyw o bob un o'r cenhedloedd, er mwyn pwysleisio'r gwahaniaethau polisi.
- Mae cynhadledd newyddion Llywodraeth Cymru wedi bod yn fyw ar y News Channel yn ogystal â BBC Two. Mae cynrychiolwyr Llywodraeth Cymru wedi'u dal i gyfrif yn fyw ar deledu a radio rhwydwaith yn ystod y cyfnod hwn.
- Mae'r BBC wedi adlewyrchu'r sefyllfa yng Nghymru i gynulleidfa oedd ledled y DU. Mae Hywel Griffith, Tomos Morgan a Mark Hutchings – y newyddiadurwyr rhwydwaith yng Nghymru – wedi diweddarau cynulleidfa oedd drwy gydol y cyfnod ar deledu ar radio. Mae'r pecynnau yn rhy niferus i'w rhestru, ond ymhlith yr enghreifftiau diweddar oedd pecyn Tomos Morgan ar sut mae dioddefwyr cam-drin domestig yn cael eu heffeithio a darn gan Hywel Griffith ar effaith y cyfnod clo ar bobl oedd yn gwarchod ar draws y DU, gan ddefnyddio enghraifft o Gymru i bortreadu'r darlun ehangach. Mae nifer o straeon ar-lein a gynhyrchwyd gan adran Newyddion BBC Cymru wedi'u cynnwys ar hafan Newyddion y DU a'r mynegai DU-gyfan i ddarlunio'r stori yng Nghymru i gynulleidfa ehangach.
- Ar ddechau'r pandemig, denodd newyddion rhwydwaith y BBC gynulleidfa oedd sy'n gyfwerth â 78% o boblogaeth oedolion y DU, gyda chynulleidfa o bron i 40 miliwn ar ei uchaf ar draws un wythnos. Roedd hyn yn gynnydd o 35% o'i gymharu â'r un pryd y llynedd. Ar gyfer Newyddion Ar-lein y BBC, ar ei uchaf, denwyd 83 miliwn o borwyr unigol wythnosol ganol Mawrth.
- Denodd newyddion rhwydwaith y BBC gynulleidfa oedd sy'n gyfwerth â 79% o boblogaeth oedolion Cymru, gyda chynulleidfa o 1.9m ar ei uchaf yn gwyllo ar draws un wythnos. Roedd hyn yn gynnydd o 40% o'i gymharu â'r un pryd y llynedd.

Newyddion BBC Cymru

Mae cynulleidfaoedd wedi troi at y BBC mewn niferoedd sylweddol yn ystod yr argyfwng er mwyn derbyn y wybodaeth a'r dadansoddi diweddaraf ynglŷn â'r sefyllfa yng Nghymru.

- Yn ystod y cyfnod clo, mae timau BBC Cymru wedi darparu darllediadau cynhwysfawr dyddiol ar wasanaethau Newyddion Ar-lein BBC Cymru a BBC Cymru Fyw. Rydym yn cynnig fersiwn Gymreig o hafan Newyddion y BBC i ddefnyddwyr sy'n mewngofnodi yng Nghymru, ac rydym wedi defnyddio'r gallu hwnnw i sicrhau bod straeon coronafeirws sydd o ddiddordeb penodol i gynulleidfaoedd yng Nghymru yn cael sylw amlwg.
- Ar deledu a radio, rydym wedi darlledu dros 14 awr o newyddion dyddiol o ddydd Llun i ddydd Gwener ar gyfer *BBC Wales Today*, *Newyddion* ar gyfer S4C, BBC Radio Cymru a BBC Radio Wales.
- O ddechrau'r argyfwng, mae timau Newyddion BBC Cymru wedi symud yn gyflym i fabwysiadu ffyrdd newydd o weithio – gan gynnwys gweithio gartref. Fe wnaeth ymroddiad a hyblygrwydd ein timau newyddion, yn ogystal â staff technegol a gweithredol yn ystod y cyfnod hwn, sicrhau bod cynnwys o ansawdd uchel yn parhau i gael ei ddarparu'n ddiogel bob dydd.
- Er gwaetha'r heriau, mae BBC Cymru wedi ehangu ei gynnwys newyddion yn ystod y cyfnod hwn. Cyflwynodd ein gwasanaethau ar-lein yn Gymraeg a Saesneg dudalennau byw i ddod â'r wybodaeth ddiweddaraf am y pandemig yng Nghymru. Ar deledu, mae cynhadledd newyddion ddyddiol Llywodraeth Cymru am y coronafeirws wedi'i darlledu yn ei slot ei hun am hanner awr am 12.30pm ar BBC One Wales, a'i hail-ddarlledu'n llawn ar BBC Radio Wales bob dydd. Cafodd ein gwasanaethau radio eu hystyngi, gyda *Post Cyntaf* ar BBC Radio Cymru a *Gareth Lewis in Drivetime* ar BBC Radio Wales yn cael eu hehangu hanner awr ac awr bob dydd. Mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi'u dal i gyfrif ar raglenni dyddiol yn ogystal â fformatau mwy treiddgar ar *Sunday Supplement* a *Politics Wales*. Mae'r gwrthbleidiau a lleisiau eraill hefyd wedi cael cyfle i gyflwyno eu barn ac i'w herio hefyd.
- Mae tîm Materion Cyfoes BBC Cymru wedi cynhyrchu cyfres pum-rhan ar gyfer BBC One Wales a oedd yn gofnod o brofiadau amrywiaeth o unigolion ledled Cymru yn ystod y cyfnod clo. Yn ogystal, cynhyrchodd y tîm ymchwiliad hanner awr dirdynnol i'r coronafeirws mewn cartrefi gofal, gan asesu materion fel nifer y marwolaethau a'r mynediad at brofion.
- Ddiwedd mis Mawrth, cymerwyd y penderfyniad anodd i roi'r gorau i fwletinau cynnar o'r cenhedloedd a'r rhanbarthau yn ystod rhaglen *Breakfast*, oherwydd y gofynion digynsail ar dimau ar draws y DU a'r angen i addasu i'r gofynion o ymdrin â'r argyfwng coronafeirws. Mae disgwyl i'r rhain ail-ddechrau ddydd Llun

13eg Gorffennaf. I ddechrau, byddant yn cael eu darlledu dair gwaith – toc cyn 6.30, 730 a 8.30 – cyn dychwelyd at y bwletinau llawn ym mis Medi.

- Mae Newyddion BBC Cymru wedi cynnig darllediadau a dadansoddi cynhwysfawr o effaith y coronafeirws ar Gymru. O adlewyrchu profiadau unigolion a brofodd golled drasig aelodau'r teulu i adrodd straeon staff y GIG a chleifion mewn Uned Gofal Dwys, y nod oedd ymdrin ag effaith yr argyfwng ar unigolion a chymunedau ym mhob rhan o Gymru. Wrth i gyfyngiadau'r cyfnod clo ddechrau llacio a nifer yr achosion ostwng, mae'r pwyslais golygyddol wedi symud i adlewyrchu profiadau gweithwyr a busnesau sy'n brwydro i oroesi.
- Mae profiadau a phryderon uniongyrchol ein cynulleidfaoedd wedi llywio'r cwestiynau y mae gohebwyd yn eu gofyn i'r rheini sy'n gwneud penderfyniadau. Drwy gydol y cyfnod hwn, cafwyd dadansoddiad o'r themâu allweddol oedd yn codi dro ar ôl tro - gan gynnwys yr effaith ar gartrefi gofal, argaeledd profion a PPE a'r ddadl bresennol am gyflymder llacio'r cyfyngiadau yng Nghymru.
- Ddiwedd Mawrth, denodd *BBC Wales Today* gynulleidfaoedd sylweddol, sy'n gyfystyr â 60% o'r boblogaeth oedolion yng Nghymru yn gwyllo'r bwletinau, sef tua 1.47m ar draws un wythnos. Mae hyn yn gynydd o 40% o gymharu â'r un pryd y llynedd. Mae darllediadau *Newyddion* ar gyfer S4C – a gynhrychir gan BBC Cymru – hefyd wedi gweld cynnydd, er ychydig yn hwyrach ar ddechrau Mai (yn ystod yr wythnos yn cychwyn 4ydd Mai), wrth i 80,000 wyllo unrhyw gynnwys newyddion yn ystod yr wythnos (cyrhaeddiad 3 munud). Roedd hyn yn gynydd o 76% o'i gymharu â'r un wythnos yn 2019.
- Trodd cynulleidfaoedd niferus at ein safleoedd ar-lein hefyd er mwyn cael mynediad at wybodaeth ledled y DU. Ar gyfer safle newyddion ar-lein Saesneg BBC Cymru, ar ei uchaf, gwelwyd 5.7 miliwn o borwyr unigryw wythnosol ddechrau Ebrill. A gwelodd Cymru Fyw gynydd yn nifer y defnyddwyr o bron i 70,000 o borwyr unigryw. Mae'r ymgysylltu â chynnwys Newyddion BBC Cymru ar Facebook wedi cyrraedd 1.2 miliwn o ddefnyddwyr wythnosol ddiwedd Mawrth, sydd 5 gwaith yn fwy na chyfartaledd wythnosol 2020 cyn Covid-19.